

Beleidsnotitie burgerschap

Groeidocument schooljaar 22-23
Versie november 2022

nuffic

global citizen
school

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Wettelijk kader	4
Visie internationalisering en wereldburgerschap	5
UITVOERING	7
INTRACURRICULAIR	8
Plusklassen	8
UNESCO	8
Werkweken	9
Talentklassen	9
Maatschappijleer	10
EXTRACURRICULAIR	11
Leerlingenraad	11
Model United Nations	11
Op Weg Naar Het Lagerhuis	11
ERASMUS-projecten	12
GSA	12
Burgerschapscertificaat	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Ontwikkeling en evaluatie	13
Organisatie	14
<i>Vergoeding</i>	<i>14</i>
<i>Financiering</i>	<i>14</i>
Bijlage I: Reflectiemodel	15
Bijlage II: Competentiekader	17
BIJLAGE III: Passage uit leerlingstatuut (leerlingenraad)	18

INLEIDING

Almere, november 2022

Een belangrijk doel van ons onderwijs is om onze leerlingen in staat te stellen zich te ontwikkelen tot zelfstandige, kritische, democratische (wereld)burgers.

Ons curriculum is gericht op de flexibele, duurzame en internationaal gerichte burger van de toekomst. Dat is niet iets wat wij zo maar roepen. Onze maatschappij verandert snel. Het wordt steeds vanzelfsprekender dat je tijdens je studie, op je werk en in het dagelijks leven te maken krijgt met mensen uit andere landen en met uiteenlopende culturen. Wij vinden het belangrijk om onze leerlingen goed voor te bereiden op het leven in een wereld waarin internationale contacten heel normaal zijn, een wereld waarin zij zullen (samen) leven, (samen) leren en (samen) werken. Hoe meer je van de wereld om je heen weet en hoe beter je verschillende talen beheerst, hoe makkelijker het is om in die wereld te leven, te studeren en te werken. Daarom is het belangrijk dat leerlingen deelnemen aan verschillende projecten, uitwisselingen en virtuele contacten. Leerlingen kunnen daarnaast ook internationaal erkende taalcertificaten behalen zoals Cambridge en Goethe.

Het OVC is één van de weinige geaccrediteerde UNESCO-scholen in Nederland. Binnen het Global Citizen Network, waar wij ook bij zijn aangesloten, wordt de noodzaak om het leren in een internationale context en wereldburgerschap breed gedeeld.

Iets wat het waard is om nog in deze inleiding te noemen, is dat het OVC 'plusklassen' als bijzondere onderwijsroute aanbiedt. In deze klassen is het onderwijs doordrongen van het voorbereiden van leerlingen op een stevige positie in onze moderne samenleving, d.m.v. projectmatig werken, focus op argumentatie en (filosofische en politieke) reflectie.

In dit beleidsplan wordt de visie van het Oostvaarders College ten aanzien van internationalisering en (wereld)burgerschap weergegeven. In heldere punten is uiteengezet wat we willen, welke ambities en speerpunten we hebben en hoe we dit gaan realiseren of al gerealiseerd hebben.

Dit document is een groeidocument, geldend in schooljaar 2022-2023. Naar aanleiding van het inspectierapport van december 2022 zal deze notitie waar nodig aangepast en aangevuld worden.

Tony Gajadien
coördinator burgerschap/Internationalisering, Cultuur en Activiteiten

WETTELIJK KADER

In aanvulling op de wettelijke verplichting m.b.t. burgerschapsonderwijs, heeft de overkoepelende scholengemeenschap (ASG), waar het OVC onderdeel van uitmaakt, de verplichtingen t.a.v. bovenstaande verder ingevuld.

Scholen zijn verplicht om:

- Een visie te ontwikkelen en uit te werken rond burgerschapsonderwijs;
- De opbrengsten te evalueren;
- Verantwoording daarover af te leggen in schoolplan en schoolgids.

Actief burgerschap en cohesie:

Het onderwijs bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze, waarbij het onderwijs zich in ieder geval herkenbaar richt op:

- Het bijbrengen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, zoals verankerd in de Grondwet, en de universeel geldende fundamentele rechten en vrijheden van de mens, en het handelen naar deze basiswaarden op school;
- Het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke competenties die de leerling in staat stellen deel uit te maken van en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving en;
- Het bijbrengen van kennis over en respect voor verschillen in godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, afkomst, geslacht, handicap of seksuele gerichtheid alsmede de waarde dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden.

Het OVC beschouwt bovenstaande wettelijke invulling als leidraad voor het (verder) vormgeven van burgerschapsonderwijs en internationalisering, onderscheid makende in intracurriculaire (geïntegreerd in het onderwijs) en extracurriculaire (in de vorm van optionele activiteiten) zaken.

Het is belangrijk dat jongeren leren om hun weg te vinden in de wereld. Wereldburgerschap, vrede en mensenrechten en duurzaamheid zijn thema's waarbinnen een UNESCO-school, zoals het Oostvaarders College aandacht aan wordt besteed.

Internationale kennis en vaardigheden, kennis en begrip van andere talen en culturen en de vaardigheid om samen te werken met mensen van andere culturen zijn onmisbaar voor een goede voorbereiding op een steeds meer globaliserende arbeidsmarkt.¹

In ons onderwijs is internationalisering het proces waarin de internationale en interculturele dimensie wordt geïntegreerd in ons onderwijs. Expliciet wordt gestuurd op het bereiken van interculturele competenties met als doel de leerlingen voor te bereiden op een steeds internationaler wordend vervolgonderwijs, arbeidsmarkt en samenleving. Het geeft iedere leerling de kans om zich internationaal te oriënteren en persoonlijke *interculturele competenties* te ontwikkelen. De leerling wordt in staat gesteld om effectief en gepast te communiceren in een interculturele situatie gebaseerd op interculturele kennis, vaardigheden en gewoonten.²

Naast kennis en vaardigheden die voorbereiden op het vervolgonderwijs en beroep zijn *sociale en maatschappelijke competenties* van groot belang.³ Die competenties zijn onmisbaar voor het voortbestaan van onze democratische samenleving. Om vreedzaam te kunnen samenleven is het nodig dat mensen democratische waarden erkennen en onderschrijven en aan het gezamenlijke belang willen bijdragen. De ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties die daarvoor nodig zijn, draagt daaraan bij.

De VO-raad heeft al eerder aangegeven dat internationalisering een integraal onderdeel van het onderwijs hoort te zijn.⁴ Het Oostvaarders College zet zich ervoor in dat alle leerlingen *internationaal competent* en *maatschappelijk bewust* worden.

We verstaan hieronder (zie onder 'wettelijk kader' en bijlage II):

- Internationale oriëntatie
- Algemene internationale kennis
- Leren communiceren in een internationale context
- Reflecteren over internationale vraagstukken
- Samenwerken in een internationale context
- Begrip van de (basiswaarden) van de democratische rechtsstaat
- Kennis van de pluriforme samenleving en de inherente noodzaak tot respect

Onderwijs draagt niet alleen bij aan kwalificatie en socialisatie, maar heeft ook gevolgen voor de persoonsvorming⁵. Leerlingen verwerven hiermee competenties die hen succesvol maken in het vervolgonderwijs (*kwalificatie, toekomstgericht*). Leerlingen raken vertrouwd met onze maatschappij en de waarden waaraan wij hechten: democratisch (wereld)burgerschap, verantwoordelijkheid nemen, over grenzen durven kijken (*socialisatie*). Leerlingen leren

¹ VO-raad, 2014

² Maaskant, 2014

³ Dijkstra, 2012; Van de Werfhorst, Elffers & Karsten, 2015; Ten Dam, Dijkstra, & Janmaat, 2016.

⁴ Onderwijsraad, 2005

⁵ Biesta, 2012.

zichzelf kennen en vormen hun identiteit, zij ontwikkelen hun talenten en affiniteiten, tonen durf en initiatief en zijn in staat tot zelfreflectie (*persoonsvorming*).

Om dit te bewerkstelligen moet geïnvesteerd worden in de (internationale) bagage van docenten, in de ontwikkeling en verspreiding van geschikte lesmaterialen en moeten financiële middelen worden vrijgemaakt. De reeds plaatsvindende activiteiten geven voldoende aanleiding om te stellen dat hieraan voldaan wordt. Er is echter altijd ruimte voor verbetering.

We werken met leerlingen aan (wereld)burgerschap; in sociaal en cultureel opzicht zich meer bewust laten worden van hun identiteit. Hierbij hoort het leren respecteren van de beginselen van democratie en sociale rechtvaardigheid en het waarderen van andere beschavingen en identiteiten.

Niet-limitatieve uitgangspunten zijn hierbij:

- Leerlingen moeten kunnen kennismaken (digitaal of fysiek) met andere culturen.
- Leerlingen moeten kunnen deelnemen aan open dialogen (bijvoorbeeld debatten) over de democratische rechtsstaat en maatschappelijke waarden.
- Leerlingen worden voorbereid op een internationaal georiënteerde arbeidsmarkt in een pluriforme samenleving.
- Leerlingen moeten hun communicatieve- en taalvaardigheden bevorderen door het functioneel maken van de moderne vreemde talen.
- Leerlingen moeten actief kunnen participeren binnen het schoolsysteem en daar invloed op kunnen uitoefenen.

Doelstellingen op leerlingniveau:

De leerling:

- krijgt meer begrip voor andere culturen.
- staat open voor mensen met andere culturen.
- treedt mensen met een andere cultuur tegemoet met een nieuwsgierige, onderzoekende houding.
- heeft geen vooroordelen of oordelen tegen mensen.
- kan reflecteren op eigen gedrag en op eigen cultuur ten opzichte van andere culturen.
- voelt zich een Europees burger.
- beseft dat de wereld groter is dan de gemeente Almere.

Doelstellingen op schoolniveau:

- De school wil zich met internationalisering en burgerschap profileren naar de omgeving.
- De school wil zich kunnen ontwikkelen door projecten in het buitenland, wat een stimulans kan zijn om de reflecteren over onderwijs, onderwijsontwikkelingen en de organisatie.
- De school is geaccrediteerd bij één of meer organisaties die zich inzetten op de verbetering van burgerschapsonderwijs (UNESCO) en internationalisering (NUFFIC).
- De school wil zo veel mogelijk leerlingen, ongeacht niveau of locatie, te betrekken bij projecten inzake burgerschap/internationalisering.

UITVOERING

Het OVC is van mening dat de UNESCO-pijler '*learning by doing*' de kernboodschap is van de meest effectieve manier om burgerschapsonderwijs aan te bieden en de focus te leggen op internationalisering.

Wat betreft internationalisering: leren doet men niet alleen op school, maar ook daarbuiten, zoals op een uitwisseling of buitenlandse reis. Deze mobiliteiten zijn uitgelezen kansen om te werken aan taalvaardigheid. Daarom zijn er intracurriculair 'werkweken' opgenomen om leerlingen kennis te laten maken met het buitenland en een andere cultuur.

Wat betreft burgerschap: in een pluriforme samenleving lijken er soms meerdere waarheden te zijn. Het aangaan van de dialoog is, wat betreft het OVC, de beste manier om meningsverschillen te overbruggen: door zorgvuldige argumentatie en onderzoek. Leerlingen kunnen in dat kader deelnemen aan het (succesvolle) debatteam, in de huid kruipen van mondiale volksvertegenwoordigers op een *Model United Nations* (MUN) of actief een steentje bijdragen door zitting te nemen in de leerlingenraad. *Learning by doing* heeft een grote impact.

Het OVC heeft uiteenlopende curriculumonderdelen en activiteiten om het bovenstaande in de praktijk te brengen. Er zal onderscheid gemaakt worden tussen intracurriculair en extracurriculair, waarbinnen de onderbouw en bovenbouw losgekoppeld zal worden.

In de talentklas Cambridge Engels op het Oostvaarders College krijgen leerlingen te maken met alle aspecten van de Engelse taal, zowel mondeling als schriftelijk. Uiteraard maken zij uitgebreid kennis met de bijzonderheden van de Engelse cultuur. Onmisbaar bij het in de praktijk brengen van de aangeleerde vaardigheden, hoor uiteraard een bezoek aan het Verenigd Koninkrijk. Het behoud van deze projecten in het licht van de vrijwillige ouderbijdrage wordt onderzocht met behulp van een Erasmus-accreditatie.

Via Erasmusprojecten gaan leerlingen en docenten gesubsidieerd naar Europese landen om daar in projecten samen te werken met onze partnerscholen en te verblijven in gastgezinnen.

INTRACURRICULAIR

Op de middelbare school kan de basis gelegd worden voor internationalisering en (wereld)burgerschap. Uiteindelijk kan men ernaar streven om elke leerling in elk leerjaar een project(je) (met een buitenlandse school of andere instelling) te laten uitvoeren. Daartoe zouden de verschillende vaksecties aangemoedigd kunnen worden om een gedeelte van hun curriculum zo in te richten, dat het binnen een project uitgevoerd kan worden.

PLUSKLASSEN

Het OVC biedt als bijzondere onderwijsroute de 'plusklassen' aan. De plusklassen zijn meer dan anders toekomstgericht en benadrukken het belang van nieuwsgierigheid en reflectie. In een globaliserende samenleving met een steeds harder wordend maatschappelijk debat is het van belang dat leerlingen worden opgeleid om te kunnen argumenteren en die met zorgvuldig onderzoek te kunnen staven. De 'plusklassen' bieden aan aantal niet-limitatief opgesomde zaken aan om dit te bewerkstelligen.

- Projectweken
 - o Viermaal per jaar kunnen leerlingen zich verdiepen in een onderwerp naar keuze aan de hand van een zorgvuldig geformuleerde onderzoeksvraag. Zij dienen hier gedegen onderzoek naar te doen en vervolgens (na het doorgronden van het onderwerp) een presentatie over te geven. De nadruk hierbij ligt op het kunnen beargumenteren van de eigen mening, wetende dat er gedegen onderzoek is gedaan.
 - o Eén van de projectweken in het jaar staat in het teken van een thema, waarbij nadrukkelijk gezocht wordt naar een relatie met de actualiteit, met bewustwording of meningsvorming. Zo zijn er projecten rondom het thema 'duurzaamheid', 'vrijheid' en debatteren. Hierbij wordt er zorg gedragen voor een excursie, zoals naar musea (Boerhaave) en historische (Westerbork) en maatschappelijk belangrijke plekken (Tweede Kamer).
- Classics
 - o Alles heeft een oorsprong, waarbij hetgeen te vinden in de Europese samenleving vaak zijn fundering heeft in de (klassieke) oudheid. Het OVC acht het derhalve van belang leerlingen te vergewissen van de achtergrond van zaken zoals taal, het schrift, filosofie, bouwkunst en staatsvorm. De Grieken en Romeinen hebben zich dusdanig beziggehouden met (de ontwikkeling van) deze zaken dat deze een onontkoombare weerslag hebben op onze hedendaagse samenleving. Classics richt zich op de bewustwording hiervan bij alle eerstejaars, waarna ze de keuze kunnen maken voor het gymnasium vanaf leerjaar 2.
- Gymnasium
 - o Het gymnasium is een opleiding waarin - naast taal - cultuur, debat en filosofie een belangrijke rol spelen binnen het curriculum. Leerlingen krijgen een brede kennis aangeboden van de antieke cultuur, waarbij de nadruk ligt op het leggen van een relatie met onze huidige maatschappij. Het gymnasium heeft in dat opzicht een eigen lijn van excursies, zoals naar de archeologische site van Xanten (DE).

UNESCO

Het OVC is een geaccrediteerde UNESCO-profielschool en lid van het UNESCO-scholennetwerk Nederland. De school faciliteert deelname van docenten aan het UNESCO-scholennetwerk. De school is voorzien van een UNESCO-coördinator, Internationalisering, Cultuur en Activiteiten.

Er is voortvarend gewerkt aan de nieuwe koers met als visie: *duidelijk, persoonlijk, toekomstgericht en kwaliteit*. De vier UNESCO-thema's vrede en mensenrechten, duurzaamheid, wereldburgerschap en intercultureel leren, met de vier belangrijke pijlers van de Commissie Delors (2010) leren weten, leren doen, leren samenleven en leren zijn, vormen de missie van het OVC en zorgen voor een rijke leeromgeving, waarin leerlingen worden uitgedaagd. De missie en visie van de school geven aan hoe de UNESCO-kernwaarden namelijk vreedzaam samenleven en democratisch burgerschap wordt bevorderd in internationale verbondenheid en hoe dit wordt uitgedragen in ons onderwijs.

De UNESCO-thema's zijn op het OVC terug te zien in de regionale, nationale en internationale onderwijscontext en activiteiten. Tijdens de introductie worden leerlingen bekend gemaakt met de UNESCO-thema's. Ook het mentoraat besteedt met projecten in het kader van sociale vaardigheden aandacht aan het UNESCO-thema 'vrede en veiligheid'.

WERKWEEKEN

In leerjaar 4 (HAVO) en 5 (VWO) krijgen alle leerlingen de kans om deel te nemen aan een onderwijskundige reis, de 'werkweken'. De werkweken hebben uiteenlopende bestemmingen, dit jaar Praag, Rome, Florence, Berlijn, Oostenrijk en de Franse Alpen. De reizen zijn gekoppeld aan vakken, waarvoor opdrachten gedaan kunnen worden op de plaats van bestemming. Zo kan het zijn dat leerlingen in het kader van intercultureel leren bij het vak Duits een opdracht moeten doen in Berlijn.

Ondanks de perikelen rondom de vrijwillige ouderbijdrage is het gelukt om de werkweken te realiseren dit schooljaar. Voor de leerlingen die niet mee wensen te gaan, wordt een alternatief programma op school georganiseerd.

TALENTKLASSEN

Iedere leerling heeft zijn of haar eigen interesse. Het is de kunst om binnen die interesse een manier te vinden om burgerschap en internationalisering een plaats te geven. Het OVC biedt in de volledige onderbouw daarom vier 'talentklassen' aan, te weten 'sport', 'science', 'kunst', 'Cambridge' en 'IAM' (Informatie, Actualiteit en Maatschappij). Stuk voor stuk bieden deze talentklassen ruimte voor persoonlijke ontwikkeling van leerlingen op het gebied van bewustzijn van de wereld om hen heen.

- Bij de talentklas 'sport' krijgen leerlingen een breed aanbod van sportieve activiteiten, die ze in de reguliere gymlessen niet zouden krijgen. Het leren over en het beoefenen van niet-alledaagse sporten is van belang om bewustzijn te creëren van de verschillen in de samenleving van vandaag, ook buiten Nederland.
- Bij de talentklas 'science' gaan leerlingen op onderzoek uit naar de oorsprong en oorzaken van dagelijkse zaken. Denk aan natuurkundige begrippen als 'licht' en 'weerstand', maar ook aan het onderzoeken van de techniek van 3D-films.

- Bij de talentklas 'kunst' worden leerlingen breed georiënteerd op de kunstzinnige verschillen in de wereld. Men kijkt immers op een andere manier naar kunst en muziek dan in andere landen. Er bestaan meer instrumenten dan alleen een piano en een gitaar. Culturele bewustwording staat hier centraal. Ook bezoeken aan theaters en schouwburgen zijn belangrijk om daaraan bij te dragen.
- Bij de talentklas 'Cambridge' worden leerlingen voorbereid op de steeds internationaler georiënteerde samenleving, waarin het Engels de voertaal is. Op een vervolgstudie, maar ook om contact te leggen met mensen uit andere landen, is het van belang dat leerlingen de Engelse taal voldoende beheersen. Bij 'Cambridge' gaat men nog een stapje verder, waardoor leerlingen in staat worden gesteld om bepaalde ERK-certificaten te behalen.
- Bij de talentklas 'IAM' gaan leerlingen aan de slag met de maatschappelijke wereld om hen heen. Hoe zit het met de machtsverhoudingen in de wereld? Wat doet de Europese Unie nu eigenlijk? En hoe leven mensen met allerlei culturele (en religieuze) achtergronden samen in een pluriforme stad als Almere? Dit wordt ingevuld aan de hand van discussievormen, workshops en gastcolleges (bijvoorbeeld van EU-parlementariërs).

MAATSCHAPPIJLEER

Maatschappijleer opnemen in dit overzicht is allesbehalve een open deur. Het OVC organiseert het vak namelijk op een bijzondere manier (doch zorgvuldig rekening houdend met de voorgeschreven eindtermen). Daar er sprake is van een zichtbare afstand tussen jeugd en politiek, worden leerlingen op een creatieve manier bewogen tot het zich verdiepen in de politiek en rechtsstaat. Zo dienen ze in groepen een politieke partij te vertegenwoordigen, waarbij ze in debat gaan over actuele onderwerpen. Daarnaast worden de basisbeginselen van de moderne samenleving en rechtsstaat behandeld, waarbij er expliciet ruimte is voor de rechtspraak en de organisatie daarvan. Leerlingen kruipen in de huid van officieren van justitie, advocaten en rechters, om het proces nog beter te doorgronden. Doordat het vak een verplicht onderdeel van het curriculum in 4H en 5V vormt, wordt op deze manier mede voldaan aan het wettelijk kader.

EXTRACURRICULAIR

Het organiseren van extracurriculaire activiteiten *an sich* is al een uitdaging, laat staan het trekken van leerlingen die vrijwillig willen deelnemen. Het OVC lijkt hier een oplossing in gevonden te hebben door veel van de activiteiten niet *top-down* te organiseren, maar *bottom-up* of d.m.v. co-creatie. Op die manier krijgt men een leerlingenraad die actiever is dan ooit, onderlinge leerlingwerving bij activiteiten en dichter bij leerlingen staande activiteiten.

LEERLINGENRAAD

Op het Oostvaarders College hebben we een actieve en betrokken Leerlingenraad. Het streven is om uit ieder leerjaar van de diverse afdelingen leerlingen te hebben.

De leerlingenraad komt op voor de belangen van de leerlingen op onze school. Een taak van de leden van de leerlingenraad is bijvoorbeeld het bijwonen van vergaderingen op school en het meedenken over allerlei zaken die onze school nog beter kunnen maken. De leerlingenraad vergadert circa acht keer per jaar. Belangstellenden zijn welkom. Daarnaast heeft de Leerlingenraad ongeveer vijf keer per jaar werkoverleg met de rector. De rechten en plichten van leerlingen en medewerkers worden vastgelegd in een leerlingenstatuut. Ook organiseren ze ieder jaar een pizzapanel. Dan gaat de leerlingenraad in gesprek met andere leerlingen van school en sluiten de bijeenkomst af met een pizza. Verder is er jaarlijks een leerlingenplatform dat gevormd wordt door de leerlingenraden van alle middelbare scholen van de Almeerse Scholen Groep.

Om de deskundigheid van de leden te bevorderen vindt er minstens elk jaar een scholing plaats onder leiding van het LAKS. Hier leert men over medezeggenschap en hoe je serieus je stem kunt laten horen om invloed te krijgen op het schoolbeleid. Zo was een aantal van onze leerlingen betrokken bij LAKS, Landelijk Actie Komitee Scholieren en in het nieuws op tv te zien. Ook spelen ze een rol bij inspectiebezoeken.

De leerlingenraad is herkenbaar binnen de school. Er hangen bijvoorbeeld posters van de leerlingenraad door de school. De leerlingenraad heeft ook een eigen ruimte, lokaal 151.

MODEL UNITED NATIONS

Burgerschap in de bovenbouw krijgt een andere vorm van aandacht dan in de onderbouw. Leerlingen zijn immers uitgegroeid tot meer autonome burgers, met een meer eigen mening. Deze wereldburgers in spe hebben een bredere kijk op de wereld en hebben een mening gevormd (of moeten dat) over politieke (mondiale) besluiten. Tijdens de vier tot vijf Model United Nations-conferenties waaraan het OVC deelneemt, kruipen leerlingen in de huid van volksvertegenwoordigers van over de hele wereld om met elkaar het debat aan te gaan over een onderwerp gekoppeld aan de *Sustainable Development Goals* (SDG's) van de Verenigde Naties.

Deelname aan de conferenties wordt bekostigd vanuit schoolbudget, waardoor het erg laagdrempelig is om deel te nemen.

Het OVC organiseert (geboren in de coronatijd) ieder jaar een eigen MUN(ESCO), gehouden in het Nederlands, waardoor we zo veel mogelijk leerlingen proberen te bereiken.

OP WEG NAAR HET LAGERHUIS

Argumenteren en het staven daarvan is een onmisbaar onderdeel geworden van een samenleving waarin de meningen steeds verder uiteenlopen. Het OVC doet daarom al sinds jaar en dag mee aan de landelijke debatwedstrijd 'Op Weg Naar Het Lagerhuis', waarin leerlingen in teamverband het debat aangaan tegen andere scholen over actuele stellingen. Ze worden hiertoe intensief getraind door ervaringsdeskundigen op het gebied van de retorica. Deelname aan het debatteam staat open voor leerlingen uit de bovenbouw.

ERASMUS-PROJECTEN

Om de wereld om je heen en de bijbehorende culturen te leren kennen, acht het OVC het de beste manier om die wereld in te stappen en het zelf te bekijken. In dat kader neemt het OVC al een aantal jaren deel aan op Europees niveau gesubsidieerde projecten (uitwisselingen) via Erasmus+. Afgeronde projecten zoals 'Surfing our Roots' hadden als doel cultuurverschillen en de oorsprong daarvan zichtbaar te maken voor leerlingen. Momenteel lopen er twee projecten:

- *Think Global, Act Digital*
- *Let's Explore our Cultural Heritage through Technology and Art.*

Het eerste ziet toe op een internationale samenwerking op het gebied van ICT, om in een digitaliserende samenleving samen op te trekken om het onderwijs te verbeteren op dit gebied. Het tweede heeft eenzelfde karakter als het reeds afgeronde project, met de focus op de oorsprong van de Europese cultuur. Uitwisselingen naar Litouwen en Roemenië, evenals een bezoek aan het OVC zelf door gastscholen, staan op de planning voor 2022/2023.

GSA

Het OVC heeft een actieve *Gender and Sexuality Alliance* (GSA), die zich inzet voor de een saamhorige school en respectvolle omgang op het gebied van (niet-limitatief) geaardheid en geslacht. De GSA bestaat uit enthousiaste leerlingen, die de sfeer en situatie monitoren, rapporteren en adviseren aan de schoolleiding. Het OVC heeft als steuntje in de rug in november 2022 een regenboogtrap onthuld in de school. De GSA heeft wat het OVC betreft een belangrijke rol in het licht van de constitutionele waarden als 'vrijheid' en 'gelijkheid' en heeft daarbij een rol bij burgerschap op school.

ONTWIKKELING EN EVALUATIE

Het is belangrijk om het denken van de ontwikkeling van internationalisering en wereldburgerschap te laten aansluiten bij het werk van onze docenten. Iedere docent heeft een geheel eigen kijk op wat in het licht van de huidige maatschappij belangrijk is om bij te brengen aan leerlingen en wat minder. Van deze mening en bijbehorende expertise moet gebruik gemaakt worden.

Het OVC denkt, het wettelijk kader bekijkende, te voldoen aan de gestelde eisen, maar ziet ruimte voor ontwikkeling in de vorm van onderstaande punten.

- Het implementeren van een duidelijk en uitvoerbaar evalutiesysteem voor activiteiten rondom burgerschap en internationalisering. Hiervoor wil het OVC gaan werken met het format van het Nuffic, zoals te vinden in bijlage I.
- Er is soms sprake van scheefgroei. Sommige vakken lenen zich ontzettend goed voor het op de kaart zetten van activiteiten in dit kader, maar eigenlijk wil men ernaartoe werken om op z'n minst bij ieder vak een maatschappelijk project te kunnen draaien. Dit komt de motivatie van leerlingen immers ook ten goede; als ze weten dat hetgeen ze leren in de praktijk wel degelijk relevantie heeft.
- Het wettelijk kader zoals in deze notitie beschreven, heeft betrekking op alle leerlingen. Niet slechts de leerlingen die er goed voorstaan. Het OVC heeft in de afgelopen jaren grote stappen gezet met het bereikbaar maken van activiteiten voor alle leerlingen. Zo is er gewerkt aan het meer betrekken van de HAVO-afdeling bij burgerschapsprojecten, zoals de MUN's. Ook is het gelukt om de Erasmus-projecten los te koppelen van de talentklas 'IAM', waardoor ze nu bereikbaar zijn voor alle leerlingen. Tegenvallende resultaten bij leerlingen mogen echter geen reden zijn om leerlingen geen aanbod te doen qua projecten in het licht van het wettelijk kader. Er moet dan ook gewerkt worden aan het intracurriculair maken van een aantal extracurriculaire activiteiten.
- Het OVC heeft voor de komst van de wet op de vrijwillige ouderbijdrage verschillende excursies weten te organiseren m.b.t. de moderne vreemde talen. Deze zouden terug kunnen komen, mits er een subsidiemogelijkheid is. Zie hiervoor het kopje 'financiering'.

ORGANISATIE

VERGOEDING

Alle medewerkers die bijdragen aan de organisatie van de beschreven activiteiten, worden vergoed op basis van taakuren.

De coördinator burgerschap/Internationalisering, Cultuur en Activiteiten houdt toezicht op het zorgvuldige verloop van de activiteiten, evenals de evaluatie en krijgt hiervoor een vergoeding op basis van een vastgesteld aantal taakuren op jaarbasis. De coördinator staat in het organogram (in deze functie) onder direct toezicht van de rector.

FINANCIERING

De wetswijziging met betrekking tot de vrijwillige ouderbijdrage hebben het moeilijker gemaakt om alle activiteiten te laten plaatsvinden. Zo zijn de werkweken, tevens in het licht van de gestegen brandstofprijzen en inflatie, stukken duurder dan voorheen. Voorlopig lijkt het te lukken met de financiële bijdragen van ouders. Om het scala aan activiteiten echter duurzaam te kunnen voortzetten en te kunnen uitbreiden, probeert het OVC een meerjarige accreditatie aan te vragen via Erasmus+. Hiertoe worden adviesgesprekken gevoerd met het Nationaal Agentschap Nuffic. Het OVC streeft ernaar de accreditatieaanvraag in te dienen in mei 2023, waarna deze zou gelden tot en met 2027.

Momenteel worden alle activiteiten bekostigd met behulp van de vrijwillige ouderbijdrage eventueel aangevuld met gelden uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). De Erasmus-projecten vormen hier een uitzondering op, daar deze gefinancierd worden vanuit de Europese Unie.

 Onderzoeken 			
Ik ken	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
de basiskenmerken van de Nederlandse en andere Europese samenlevingen	<i>'informatie op te zoeken over hoeveel inwoners Nederland heeft en waar deze mensen werken'</i>	<i>'de antwoorden op vraag X van hoofdstuk X van Aardrijkskunde'</i>	<i>'waarom het zo is dat de meeste mensen in Nederland in het westen wonen'</i>
de verschillen, overeenkomsten en relaties van Nederland met andere (Europese) samenlevingen	<i>'de verschillende religies in Nederland en Indonesië met elkaar te vergelijken'</i>	<i>'het verslag met de naam XXX dat ik heb geschreven voor Godsdienst'</i>	<i>'wat de verschillen zijn tussen de kerkdiensten in Nederland en Indonesië'</i>
actuele (inter)nationale vraagstukken (bv. klimaat, migratie, terrorisme) en verschillende denkbeelden daarover			
gedeelte internationale ideeën, afspraken en verklaringen (bv. mensenrechten, SDG's: Sustainable Development Goals van de VN)			
de doelen, instrumenten, instellingen en actuele discussies over int. samenwerkingsverbanden (bv. EU, VN)			
Mogelijke opleidingen en beroepen in andere landen			
Ik kan	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
informatie over een internationaal vraagstuk verzamelen, structureren en analyseren	<i>'op verschillende websites te zoeken naar de gevolgen van klimaatverandering'</i>	<i>'het filmpje dat ik samen met mijn klas heb gemaakt over klimaatverandering'</i>	<i>'welke maatregelen we in Nederland kunnen nemen om de gevolgen tegen te gaan'</i>
Op basis van verkregen informatie een eigen mening vormen over een internationaal vraagstuk			
Eigen mening toetsen aan (eigen) cultuur en identiteit			

informatie in een culturele of politieke context plaatsen (bv. fake-news, framing, propaganda)			
Informatie uit internationale media verkrijgen, begrijpen en analyseren			
een internationaal vraagstuk vanuit verschillende culturele perspectieven bekijken			
Onderzoek doen met leerlingen uit het buitenland			
Ik ben mij bewust van	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
de <i>verscheidenheid</i> van mijn omgeving en de wereld			
de <i>verbondenheid</i> van mijn omgeving met de wereld			
mijn <i>eigen plek</i> in de wereld			
Ik ben in staat om	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
een gefundeerde mening te vormen en te uiten over een internationaal vraagstuk			
me <i>in te leven</i> in andere denkbeelden			
<i>respect</i> te hebben voor andere denkbeelden			
Me in te zetten voor een duurzame wereld			

BIJLAGE II: COMPETENTIEKADER

Global Citizen Competences			
interculturele competenties – internationale oriëntatie – persoonlijke ontwikkeling			
	Onderzoeken	Communiceren	Samenwerken
KENNIS	Samenlevingen en vraagstukken Wij hebben weet van: ☐ Basiskenmerken van samenlevingen ☐ Het vergelijken van samenlevingen ☐ Actuele internationale vraagstukken ☐ Opleidingen en beroepen in andere landen ☐ Gedeelde int. waarden en verdragen ☐ De waarden en geschiedenis van de EU/VN	Taal, cultuur en samenleving Wij hebben weet van: ☐ Het dagelijks leven in andere landen ☐ Vooroordelen, stereotyperingen en discriminatie ☐ Normen en waarden in andere landen ☐ Verbale en non-verbale communicatie ☐ De formele en informele organisatie van een samenleving in een ander land	Samenwerking met buitenlandse leerlingen Wij hebben weet van: ☐ Manieren om contact te leggen ☐ Manieren om samen te werken ☐ Hun achtergrond en cultuur ☐ Hun en onze nationale vraagstukken ☐ Manieren om mee te doen met activiteiten ☐ De SDG's van de VN
VAARDIGHEDEN	Internationaal onderzoeken Wij kunnen: ☐ Omgaan met informatie over int. vraagstuk en daar een mening over vormen ☐ Onze eigen mening toetsen aan een referentiekader ☐ Omgaan met internationale media ☐ Informatie in een context plaatsen ☐ Van perspectief wisselen bij internationale vraagstukken ☐ Onderzoek doen met leerlingen uit het buitenland	Contact met leerlingen in het buitenland (inspiratie ERK) Wij kunnen in een mvt: ☐ Basaal contact maken ☐ Een eenvoudig gesprek of discussie voeren ☐ Een gesprek voeren over cultuur en identiteit ☐ Een presentatie houden over cultuur en identiteit ☐ Communiceren over int. vraagstukken ☐ Bijdragen aan een debat of presentatie over internationale vraagstukken	Internationaal samenwerken Wij: ☐ Maken contact ☐ Werken digitaal samen ☐ Kunnen onszelf en elkaar voorstellen ☐ Maken afspraken en komen deze na ☐ Willen conflicten samen de baas worden ☐ Luisteren en kunnen ons aanpassen ☐ Werken actief en creatief samen aan internationale vraagstukken ☐ Nemen verantwoordelijkheid voor de SDG's
HOUDING	Houding en persoonlijke ontwikkeling Wij streven naar: ☐ Bewustzijn van onze eigen plek in de wereld ☐ Een gefundeerde mening ☐ Inlevingsvermogen ☐ Een duurzame samenleving ☐ Verbondenheid in verscheidenheid ☐ Respect voor andere denkbeelden	Houding en persoonlijke ontwikkeling Wij streven ernaar om: ☐ Ons open te stellen ☐ Compassie te hebben ☐ Flexibel te zijn ☐ Risico te nemen ☐ Na te denken ☐ Verbinding te zoeken ☐ Te reflecteren, schriftelijk en mondeling	Houding en persoonlijke ontwikkeling Wij streven ernaar om: ☐ Respect te hebben voor eigen identiteit en die van de ander ☐ Open minded te zijn ☐ Zorgzaam te zijn ☐ Te reflecteren op groepsprocessen ☐ Verantwoordelijkheid te nemen ☐ Vertrouwen te versterken

BIJLAGE III: PASSAGE UIT LEERLINGSTATUUT (LEERLINGENRAAD)

Leerlingenraad

- 18.1 Leerlingen hebben het recht, op het zelfstandig samenstellen, van een leerlingenraad
- 18.2 De leerlingen hebben het recht te vergaderen over zaken aangaande het schoolgebeuren en daarbij gebruik te maken van de faciliteiten van de school.
- 18.3 Anderen dan leerlingen worden alleen toegelaten op een bijeenkomst van leerlingen, als de leerlingen dat toestaan.
- 18.4 Activiteiten van de leerlingenraad kunnen tijdens de lesuren plaatsvinden. Leden van de leerlingenraad kunnen voor hun werkzaamheden lesuren vrij nemen na toestemming van de betreffende afdelingsleider.
- 18.5 De schoolleiding is verplicht voor een bijeenkomst van leerlingen een ruimte ter beschikking te stellen, een en ander binnen de feitelijke mogelijkheden van de school.
- 18.6 De leerlingen zijn verplicht een ter beschikking gestelde ruimte op een behoorlijke wijze achter te laten.
- 18.7 De gebruikers van een ruimte zijn verantwoordelijk en aansprakelijk voor eventuele schade.
- 18.8 De schoolleiding kan een van tevoren vastgesteld budget toekennen aan de leerlingenraad, ter dekking van de door de leerlingenraad noodzakelijk geachte kosten (cursussen, reiskosten e.d.).
- 18.9 De leerlingenraad heeft het recht voorstellen en suggesties te doen aangaande alle zaken op school. De afdelingsleiding en/of schoolleiding dient hier zorgvuldig mee om te gaan.